

Rollenspellen voor het oefenen van motiverende gesprekstechnieken bij leerlingen met dyslexie

Werkopdrachten

Bij de rollenspellen die hieronder beschreven staan zijn steeds drie rollen, die van:

- coach;
- leerling of docent;
- observator.

Iedereen speelt elke rol eenmaal gedurende 5 minuten. Maximaal 5 minuten nabespreken. Per rollenspel dus 10 minuten. Daarna wisselt degene die de rol van coach had van groep.

Opdracht:

- Verdeel de volgende rollen: 1 coach, 1 leerling, 2 of 3 observanten
- Lees de rolbeschrijving die bij jouw rol hoort door
- De coach gaat de gang op
- De leerling en observanten bespreken het profiel van de leerling (problemen, achtergrond, interesses, etc.) om een `karakter` te kunnen spelen
- Haal de coach van de gang en speel het rollenspel
- Bespreek na welke elementen van coachende/motiverende gespreksvoering zijn ingezet (zie [Observatieformulier motiverende gespreksvoering](#)).

Rollenspel 1

Doel

In kaart brengen problemen en belemmeringen die de leerling ondervindt en mogelijke hulpbronnen.

Leerling

Groep 8 of klas 1 vmbo. Leesniveau AVI6 beheersing, je hebt langdurig remedial teaching (rt) gehad. Door het lage technisch leesniveau ben je traag en heb je moeite om tot begrip te komen bij alle taalvakken. Je vindt vooral Engels lastig. Ondanks het feit dat je gemiddeld 2-3 uur per dag aan je huiswerk besteedt, krijg je het vaak nog niet af.

Coach

Je hebt zijn hele dossier doorgenomen. Hij is in de groeps-/leerlingbespreking besproken vanwege de onvoldoendes bij de talen. Verder valt op dat hij zijn huiswerk vaak niet af heeft. Dit is je eerste gesprek met de leerling.

Na een korte kennismaking stel je de vraag: je hebt dyslexie waar merk je dat aan? Je oefent met de volgende drie technieken: herhalen, hummen en stiltes laten vallen.

Daarnaast mag je reageren met: *Vertel daar iets meer van, licht dat eens toe.* Je mag de beginvraag ook gevarieerd herhalen: *Wat merk je nog meer?*

Observator

Turf het herhalen, hummen en stiltes en het effect daarvan.

Welke andere technieken heeft de coach gebruikt?

Wat waren de reacties van de leerling op het hummen, herhalen en de stiltes?

Rollenspel 2

Doel gesprek

Achterhalen wat de successen en problemen zijn bij het werken met Quizlet en wat de leerling eventueel nodig heeft om goed met Quizlet te kunnen werken.

Leerling

Je bent Danny, 14 jaar. Je hebt een tweede gesprek met je coach. Vorige keer heb je een goed gesprek met hem gehad. Je hebt met hem besproken hoe je je problemen met het leren van woorden bij Engels kon verbeteren. Na alle mogelijkheden besproken te hebben kwam eruit dat het programma Quizlet een mogelijkheid zou zijn. De coach bood je aan eerst samen op school met het programma te oefenen. Dat wees je af. Je bent handig met computers.

Je hebt een account aan gemaakt voor Quizlet en het programma kunnen openen. Het overnemen van de woorden uit je boek kost je erg veel tijd en gaat ook niet altijd goed. De woorden van de site halen wat de coach adviseerde, lukt je niet. Je hebt er geen zin meer in en hebt een afspraak gemaakt met je coach in de hoop dat hij andere mogelijkheden te bieden heeft.

Coach

Vorige keer heb je Danny gesproken, 14 jaar. Hij bleek problemen te hebben met het leren van woorden voor Engels. Van de aangereikte oplossingen, heeft hij voor Quizlet gekozen.

Je mag twee standaardvragen gebruiken:

1. Hoe is het na ons vorige gesprek verlopen?
2. Hoe gaat het nu met het leren van woorden voor Engels?

Na die vragen mag je vier technieken gebruiken. Naast de vorige keer toegestane: herhalen, hummen en stiltes laten vallen, mag je nu ook om verduidelijking vragen (concretiseren).

Observator

Turf het vragen om verduidelijking (concretiseren), herhalen en stiltes.

Welke andere dan de toegestane technieken heeft de coach nog gebruikt?

Wat waren de reacties van de leerling op de vragen om verduidelijking, herhalen en de stiltes?

Rollenspel 3

Doel gesprek

De weerstanden in kaart brengen die een docent mvt heeft m.b.t. het verlenen van faciliteiten aan leerlingen met dyslexie zoals lichtere spelling beoordeling, proefwerken individueel doorspreken, handreikingen geven voor het leren van grammatica en woorden.

Docent

Je bent docent Engels of Frans. Je bent terughoudend met het verlenen van begeleiding of faciliteiten aan leerlingen met dyslexie. Je vindt dat ze eigenlijk niet op dit schooltype thuishoren als ze dat niet zonder faciliteiten aankunnen. Je hebt ook het idee dat je ze voortrekt als je hen faciliteiten verleent. Naar jouw idee moeten ze - helaas - gewoon wat harder werken. De coach van een aantal van jouw leerlingen heeft een afspraak met je gemaakt. Je hebt met enige wrevel in het gesprek toegestemd.

Coach

Je hebt een afspraak gemaakt met een docent Engels of Frans, omdat er klachten van leerlingen zijn gekomen over de begeleiding. Je wilt in kaart brengen waarom de docent geen begeleiding en faciliteiten wil geven

Je mag als start de volgende twee vragen geven:

1. Ik wil het met je hebben over de begeleiding van leerlingen met dyslexie. Kun je me vertellen wat jouw visie daarop is?
2. Een aantal leerlingen die ik coach, hebben me gevraagd een gesprek met je aan te gaan om helder te krijgen wat jouw visie op begeleiding is. Kan je me daar iets over vertellen?

Na die vragen mag je vier technieken gebruiken. Naast de vorige keer toegestane: herhalen, hummen en stiltes laten vallen, mag je nu ook om verduidelijking vragen (concretiseren): wat, hoe, wanneer, licht eens toe, vertel daar iets over, leg me dat eens uit.

Observator

Turf het vragen om verduidelijking (concretiseren), herhalen en stiltes.

Welke andere dan de toegestane technieken heeft de coach nog gebruikt?

Wat waren de reacties van de docent op de vragen om verduidelijking, herhalen en de stiltes?

Rollenspel 4

Doel

Achterhalen hoe het komt dat Sander voor 5 vakken onvoldoende staat. Te komen tot een concrete vervolgspraak.

Leerling

Sander, 15 jaar. Vmbo of havo 3. Je hebt een zeer slecht rapport. Voor 5 vakken sta je onvoldoende. Als het zo doorgaat blijf je zitten. Je bent nooit naar je toegewezen coach gegaan. Je vond dat niet nodig. Met zittenblijven in het vooruitzicht heb je een afspraak gemaakt.

Coach

In je agenda staat een afspraak met Sander. Hij heeft om een gesprek gevraagd vanwege een zeer slecht rapport.

Kies zelf je startvraag.

Technieken die je oefent: stellen van verduidelijkingsvragen en samenvatten.

Je moet ook voor elkaar zien te krijgen dat de leerling prioriteiten stelt.

Observator

Wat de reacties van de leerling op het stellen van verduidelijkingsvragen en het samenvatten?

Met welke technieken zorgt de coach ervoor dat de leerling prioriteiten gaat stellen?

Rollenspel 5

Docent

Je bent de docent die je ook in het dagelijks leven bent. Je hebt Tim in de klas, zeer dyslectisch. Hij presteert onvoldoende bij jou vak en je denkt dat het te maken heeft met zijn dyslexie. Je hebt een afspraak gemaakt met de dyslexiecoach. Je wil weten wat jij zou kunnen doen. Leef je even goed in voor je begint. Wat gaat niet goed? Wat heb je al geprobeerd? Hoe reageerde hij daarop etc.

Coach

Je hebt een afspraak met docent X. Hij/zij wil je spreken over Tim. Een dyslectische leerling in de klas, waarmee het niet goed gaat bij haar/zijn vak. Zij/hij wil adviezen van je hoe hem te begeleiden. Je hanteert een motiverende gesprekstechniek. Zorg dus dat de problemen die je collega heeft eerst duidelijk worden, dat je te horen krijgt wat al geprobeerd is. Je hebt daar geen oordeel over en je komt niet direct met oplossingen/adviezen. Uiteindelijk moet je daarmee komen, maar zorg dat er meerdere optie open blijven.

Observator

Observeer het de motiverende gespreksvoering van de coach. Laat zij/hij de docent in zijn/haar waarde? Neemt zij/hij voldoende tijd om het probleem helder te krijgen? Zijn de adviezen zodanig dat de docent uiteindelijk zelf kan beslissen over wat er gaat gebeuren?

Rollenspel 6

Leerling

Dennis, 12 jaar. Brugklas havo/vwo. Je zit net een paar maanden op school en merkt dat het vele lees- en huiswerk je opbreekt. Je hebt gehoord dat ze op school verschillende hulpmiddelen aanbieden om het lezen te ondersteunen. Je hebt een gesprek met je coach gemaakt om te kijken of die hulpmiddelen iets voor jou zijn.

Coach

In je agenda staat een afspraak met Dennis. Hij heeft om een gesprek gevraagd omdat het vele lees- en huiswerk hem opbreekt. Hij is benieuwd naar de mogelijkheden om het lezen met hulpmiddelen te ondersteunen.

Observator

Observeer het de motiverende gespreksvoering van de coach. Laat zij/hij de leerling in zijn waarde? Neemt zij/hij voldoende tijd om het probleem helder te krijgen? Zijn de adviezen zodanig dat de leerling uiteindelijk zelf kan beslissen over wat er gaat gebeuren?

Rollenspel 7

Leerling

Degene die de rol van coach speelt, geeft jou een beeld van de leerling die jij moeten spelen.

Coach

Geef de leerling een beeld van de rol die je voor hem bedacht hebt. Geef de observator je lijstje met observatiepunten.

Observator

Observeer het gedrag dat de coach wil oefenen.